

**inzerát
na dům,
ve kterém
už nechci
bydlet**

mladá fronta

bohumil

hrabal

Bohumil Hrabal

**Inzerát na dům,
ve kterém už nechci bydlet**

Mladá fronta

*Mlékárna by mohla prodávat i za tmy
Začít sama žít je víc než narození
Je možno chápat nevíru
jako nerozlišující pozornost
Ostatně inzeruji dům ve kterém nechci bydlet
Viola Fischerová*

kafkárna

Každé ráno vchází po špičkách do mého pokoje můj bytný, slyším jeho kroky. A pokoj je tak dlouhý, že by se k mé posteli ode dveří mohlo jezdit na bicyklu. Můj bytný se naklání nade mnou, otáčí se a komusi do dveří dává znamení a říká:

„Pan Kafka je tady.“

A třikrát píchá do vzduchu prstem a pak zase odchází a pomalu jde ke dveřím, kde mu moje bytná předává plechový tác s rohlíkem a hrnkem kafe a můj bytný mi to přináší, a že se mu třesou ruce, ten hrnek jektá na podnose. Někdy si tak myslívám po takovém probuzení, co kdyby ten můj bytný prohlásil, když mě takhle budí, že tam nejsem. Hrozně bych se polekal, protože tohleto ohlašování se mnou dělají už několik roků, na památku prvního týdne, kdy mi každý den nesli snídani a já jsem v posteli nebyl.

Tenkrát přšlo jako v třetihorách. Řeka vlekla vodu stále v tomtéž rytmu a já jsem v tom ustavičném dešti stál a nevěděl, zda mám ukazovákem zaklepat, nebo odejít. Generálské listy štěbetaly v korunách stromů, několik lamp se prodíralo proutím a v pootevřených dveřích do pokoje se vysvlékalo tělo ke spánku nebo k lásce. Noční svítilnička hnala k ztroskotání stín na emailových dveřích. A já jsem se ptal, byl původ stínu sám, či byl tam s někým? Chvěl jsem se tenkrát, protože za noci studeně prší a šlápoty se v blátivém lijavci ztrácejí. Avšak dobré je bydlet v úzkosti a strachem slyšet zuby, dobré je přivádět život do zkázy a ráno nanovo začít. Také je dobré loučit se navzdychy a chválit neštěstí jak chytrák Job. Tenkrát jsem však v tom ustavičném dešti stál a nevěděl, zda mám zaklepat, nebo odejít, protože jsem neměl odvalu vypíchnout si žárlivé oko v mozku. Modlil jsem se, noci deštivá, nenechávej mne zde stát, ó noci deštivá, nenechávej mne zde napospas banálních krás, nech mne aspoň klečet v blátě a dívat se na zamčený dům. Ráno jsem se potom zeptal: „Poldinko, máte mě ještě ráda?“

Odpověděla: „Máte mě ještě rád?“ Podruhé, až se probudím, zeptám se: „Papeži, spíš?“ Jednou se třeba zrcátko, které nastavím jejím ústům, jednou se neomží.

Teď procházím Ungeltem, dívám se na Jakubský chrám, kde císař Karel měl svatbu. Na rohu Malé Štupartské dostal můj bytný fac-ku, ne proto, že byl detektivem mravnostní policie, ale že odtrhával od sebe dva opilé chlapy. Tam v Ungeltě je baráček, kde jsem jeden čas bydlil v podkroví, ale přes můj pokojík chodil do svého pokoje slepý harmonikář. Tuze rád bych věděl, jak císař Karel miloval tu princeznu, co rovnala podkovy a stáčela cínové tácy do kornoutku v prstech. Rád bych to věděl a dívám se na loubí, kudy chodila markýza della Strade, která prý měla tak hebkou kůži, že když pila červené víno, jako by to víno lila do skleněné trubičky.

A vcházím do domu, kde bydlím. Za starých časů se v Týnském chrámě utrhł zvonící zvon, proletěl vzduchem, pak prejazdovou střechou, pak prorazil strop a propadl se do pokoje, kde bydlím. Bytná je opřena o zadumané okno, záclony vlají a neviditelný svět okřívá. Vykláním se z okna ve třetím patře, kamenná stěna Týnského chrámu je skoro na dosah ruky. A bytná na mě spouští asparágus svých rusých vlasů a je z ní cítit vůně borůvkového vína. Dívám se na Matku Boží, která je přicementovaná ke zdi a která je přísná jak markrabí Gero. Chodci jdou podle radnice a zdraví neznámého vojína.

„Víte co?“ šeptá za mnou bytná, „pojd'te a dáme si jen takovou malinkou přátelskou hubičku. No tak, pane Kafka!“

Povídám: „Nezlobte se, milostpaní, ale já jsem tý mý věrnej.“

„No jo!“ zasyčela, „ale na chlastání a lajdání, to jste pašák.“ Řekla a vyběhla a uskřípla za sebou vůni borůvkového vína. Záclony jsou vyduté, pak zase zvolna klesají a nanovo tisíce kolibříků bere ten organýtyn do zobáčků jak královskou vlečku a opět se ty záclony vydouvají průvanem. Někde v našem baráku kdosi hraje na klavír „Malou školu zběhlosti“, pod oknem stojí roztrhaný člo-

věk a jeho obličej je zrovna tak pomačkaný jako jeho vulkánový kufr. Po zdích chrámu stéká rtuť. Opuchlé sovy a paviáni usnuli na římsách.

„Dovoluji si nabídnout zubní kartáčky.“

„Ale ne, to není možné.“

„Až z Francie, ano, nylon, dvě stě padesát osm korun tucet.“

„Ne, ne, ne, to není možné.“

„Příliš drahé? Tak prosím, ale krásně si klienti zatančí na parketách leštěných naším výrobkem, pane asistente.“

„Proto tak naříkala!“

„A jako novinku vám mohu prozradit, že máme na skladě kartáčky na dětské vlásky. Mohu poznamenat?“

„Ano, ale nemohu ji nikdy opustit.“

„Prosím, je to devizová surovina.“

„Celej tvůj barák zasypu květinami a kletbou.“

„A mohl bych poskytnout dvě procenta skonta při hotovém placení.“

„Zboží bych poslal franko, bylo by tady příští týden. A tohle? To je preperát, který vyrábí firma Hřivnáč a spol. Ano, ten, co se oběsil. A proč? To nevím. To byste mi musel laskavě napřed říct, proč u nás zešílel okresní soudce a proč se ohledávač mrtvol usmál. Vždyť stačí trošku silněji utáhnout kravatu a optat se svého stínu: Nakolik, bratře, žiješ?“

Vyskakují z postele a vykláním se z okna do ulice jak do studny. Blondatá hlava ženy si tam dává hubičky s mladíčkem, polibky jako rány bičem. A průvan to nese nahoru až k mé posteli.

„Neucukávej, to už mě nemáš ani trošku rád?“ žadoní blondýnka a bubliny ticha stoupají k měsíci, který cvičí na hrazdě noci, skrz troje zdi slyším chrápání kuchaře, se kterým jsem bydlil. Musel jsem si kupovat každý den měkký chléb, jinak bych neusnul. Tak ten kuchař dovede chrápat, že jsem si musel dávat do uší měkké tampony chleba, vždycky se na noc zadržet. Teď ta blondýnka

s něhou uléhá na hromadu písku vedle chrámu a mládenečka strhává na sebe. Několik zavápněných obručí se přes milence kuláčí, rachotí zednické harampádí, ale oni neslyší. Bílá obruč se kutálí uličkou jak měsíc v úplňku. Matka Boží má přicementované ruce, nemůže ani zaclonit synáčkovi oči.

Pak bar Figaro, Pavouk, Chapeau Rouge, Romania i Magnet zavírají. Někdo za rohem zvrací, na rohu Staroměstského rynku křičí jeden občan:

„Pane, já jsem Čechoslovák!“

A druhý mu dává facku a říká: „Nu, a co má bejt?“

Zpod loubí vykukuje ženská, z nosu jí teče krev, jako by taky před chvílí tvrdila zlému občanovi: Pane, já jsem Čechoslovačka! A uprostřed náměstí tahá pán v černém krásnou dámu v květovaných šatech, tahá ji louží a žaluje nebi: „To jsem si vzal pěknou děvku!“

A dáma mu objímá nohy, ale muž v černém ji odkopává od sebe a ona uléhá do té louže, celá se tam schoulila jako fotografie do oválného rámu a vlasy jí plavou po špinavé hládi jak chaluchy. Teď teprve je muž ve společenských šatech spokojen. Pokleká do vody, stáčí ty mokré vlasy v houžev, otáčí si obličej té uplakané ženy a prstem objíždí ty milované rysy, pak jí pomáhá na nohy, zavěšují se do sebe, líbají se a odcházejí volným krokem jak svatá rodina. Odcházejí na ryneček, kde se U prince regenta ten černý muž rozmáchne, jako by vytahoval šavli, a volá prázdnému náměstí: „Duch zvítězil nad hmotou.“

Pak přejela tramvaj s několika oběšenci, kteří visí za ruce, jakýsi chodec upadl a chtěl zapálit dlažbu. Nad městem teď stojí rozkročený neviditelný býk a je z něho vidět toliko růžové varle.

Někdy už dopoledne jdu do Kotců. Na rohu si kupuji planety na všechny měsíce, prodavačkám tkalounů tečou barevné pentle z nosu, když je měří loktem, bylinářkám každý den vyraší z teme-

ne slunečník. Často se z těch nor v Kotcích vypoťácejí stařenky, tváře mají zjizvené znameními zvěrokruhu a místo očí dva kousky levhartí kůže. Vynášejí na světlo bláznivé zbytečnosti. Jedna prodává zelené růže z peříček, admirálský meč a knoflíky k harmonice, druhá nabízí vojenské trenýrky a plátěná vědra a vycpanou opici. Na Uhelném trhu mají prodavačky v klokaních kapsách tulipány všech barev. Ve výkladních skříních v Rytířské se lísají holoubci pod krčkem, andulky poletují v klecích jak básnická přirovnání. Několik kanadských křečků pracuje ke svobodě ve vysokém komínu akvária. Jednou jsem se za tři sta korun stal na chvíli světlem. Skoupil jsem všechny stehlíky a z vlastní ruky jsem jim dal svobodu. Jejej, ten pocit, když z dlaně vám vzlítá ustrašený ptáček! A pak jdu do tržnice, kde babičky prodávají na talířících sedlou krev. Páchne to tu novorozeňaty, promočenými strožoky, octem a konopím. Z nákladního auta pořád stahují podříznutá jehňata. Je to zvláštní, že velké svátky odnesou zvířátka. Vánoce ryby, Velikonoce kůzlata a jehňata. Myslím na domácí porážku vepře, kterého jsme špatně píchli, a on se zaryl pod hnůj a raději se utopil v močůvce, než by znovu uviděl řezníka s nožem v ruce.

Pak pospíchám, ale je to zbytečné. Pivo, které jsem koupil, zvětralo. V kanceláři bratří Zinnerů, kde je hraček na pět pater, skladník se třese zlostí a povídá:

„Hele, Plaváčku, my jsme tě poslali pro pivo, a ne pro živou vodu! To je doba, to je doba!“

A manipulant přisolil:

„A kdy ti, Kafko, zase umře strýc Adolf, kterej ti umírá na pokračování?“

„Co nevidět,“ povídám a beru faktury a celý den pak odškrťávám a přepočítávám dva vagony dětských hraček.

Pěšák s puškou, voják s loďkou, voják s přilbou, důstojník v kroku, generál v plášti, bubeník, trubač, lesní roh, velký buben, voják ležící s puškou, dělostřelec s vytěrákem, důstojník stojící s mapou...

Odškrťávám ty figurky a myslím, jak si mě pořád pletou, z do-
mova už jsem tolik let, ale jak je někde nazvraceno nebo někdo řve
v noci, hned k nám přiletí sousedi a nadávají matce, ten váš syčák
zase v noci řval, to mu to tak chutná?

Měřič vzdáleností, telefonista píšící, motocyklista, raněný ležící,
dva ošetřovatelé, lékař v bílém plášti, sanitní pes, voják ležící s ci-
garetou, dragoun na koni...

Umírala u Marysků teta a ráno přiběhla k matce paní Marysková
a nadávala, že jsem v noci u nich zamlátil na vokno a tetka před
smrtí mohla dostat psotník, jak se lekla, že jsem to určitě byl já,
vyběhla za mnou a slyšela můj příšerný chechtot... ač už tolik let
nejsem doma.

Kráva pasoucí se, kráva bučící, tele stojící, hříbě se pasoucí,
selata, kočka stojící s mašlí, slepice zobající, mladší tygři, hye-
na skvrnitá, medvěd zpřímá stojící, americký buvol, lední medvěd
mládě, opice škrabající se...

Dívám se, jak je zvěrolékař skloněn nad nemocným dobytčetem,
jak účetnímu říká, že předepíše vodičku, ale na mě si ten doktor
houkl, abych hned přišel a vzal štěteček a takhle to mezi paznehty
vtíral. A potom mi kladl na srdce, abych si vzal topůrko a otevřel
volovi hubu a takhle mu vytíral tlamu. A já jsem se koukal a nedo-
vedl jsem říct, že nejsem kočí od těch volů, že se jen dívám.

Kamzík, divoké prase, pasáček, sedlák, kominík, kovboj stojící,
Indián házející lasem, zajíc sedící veliký, skaut s kloboukem, ov-
čácký pes...

Takhle vejdu do synagogy a nakloní se ke mně zablácený žid
a šeptá mi, vy ráčíte bejt taky z východu? A já jsem přikývl. Potom,
když jsem se stávil na pivě, seděli tam dva chlapi. Jeden mi povídá,
ty seš pekař! A já jsem přikývl a chlap si zamnul ruce a povídá,
hned jsem to poznal, a poručil karty a řekl, chybí nám třetí do ma-
riáše, betl korunu, durch dvě. A malá dává...

Maria, Ježíšek, Josef, král stojící, král mouřenín, pastýř s jehně-

tem, anděl, beduin, ovce pasoucí se, ovčácký pes...

Dva vagony hraček odškrťávám v Maislově ulici u bratří Zinnerů, velkoobchod s hračkami a galanterním zbožím, po práci se proto rád procházím. Pořád však klopýtám o všechny hračky, které jsem měl dneska v ruce. Rád chodím po Kampě, kde děti čarají do asfaltu své kresby, lezou po čtyřech a pokračují v kreslení po domech, až kam dosáhne ruka. Teď žasnu nad portrétem muže, jeho klobouk je namalován současně zředu i zezadu a jeho skryté ucho je nakresleno nad hlavou jak otazník, jak erb.

„To maluješ ty?“ ptám se dívky, která dokončila tuhle kresbu a má modré lokny jak patrony z lovecké pušky.

„Jo, ale to nic není,“ říká a botkou smazává ten portrét, který by mohl viset v galerii, „ale neučesal byste mě?“

„Když chceš...“ povídám.

A dívka obkročmo usedá na lavičku, pak si jednu nohu dává pod sebe, usedám za ni, přes rameno mi podává hřeben a já ji češu. A ona přivírá oči, pak se dívá na padající list a říká: „Už ten lupen bolely ruce, tak se pustil.“

Stmívá se kvapem, po serpentinách Petřina sjíždějí cyklisté a na hlavě mají hornické kahany, lodičky plují v nefritové vodě a každým zabráním vesel vyhrabávají z vody tucet alpakových lžiček. Podle lavičky kráčí slepec a vede slepou na radaru bílé hole.

„Když tak kreslíš po asfaltu, nač myslíš?“ ptám se.

„Jak když támhle ten pták zpívá,“ ukazuje do větví. A tlačí bradu k hrudi, vidím, že to je pořád dítě, ale za pět let už se v ní začne probouzet krásný parazit obsahující látky štiplavé s příchutí boraxu a zaplaví zvolna její život štěstím. Zčesal jsem její vlasy, potěžkal jsem přehoušili těch vlásků, pak převazuji mašličku. A dívka dává ruku za hlavu a přesně pokládá prst na první uzel, abych mohl udělat parádní mašli. Pak se otočila, rozvázala provaz, kterým byla přepásaná, zatáhla dva konce toho provazu kolem sebe, vystrčila bříško, a já položil prst na ten křížící se špagát, aby mohla udělat

uzel, pak hakličku. Zničehonic mi potom políbila hřbet ruky a byla v sakrech...

Karlův most vypadá od Kampy jak dlouhá vana, ve které chodci jezdí po zadnicích na kolečkových soustavách.

V řece heká Praha se zlámanými žebry a mostní oblouky, jeden za druhým jak parforzní hafani skákají ze břehu na břeh. Mohl bych jít za sestřenicí do pivovaru nebo k bytné, která mne zvala na lahvičku borůvkového vína, ale jdu raději nazdařbůh. V Malé Karlovce před osvětleným krámem stojí obchodník a nad ním je štít s firmou: Alfred Wieghold.

„Má úcta, pane Wieghold,“ povídám.

A v duchu jsem jej odprosil, že civím na jeho ruce, ruce oprýskané jak ruce Panny Marie czenstochowské. Protězy.

„Mělo by zapršet,“ povídám a pořád se dívám na ty umělé paže.

„Mladej pane,“ řekl pan Wieghold, „proč mi chodíte kolem krámu po rukách? Dejte si ty svoje ruce do kapes, ať užijete ty kapsy.“

A rozesmál se přišerně ten pimprlový král a břínkal protězami do skříní a obě paže mu vrzaly jak korouhvičky podzimní. Procházím potom Michalskou, čtu nápis: Železné dveře. To člověku dodává sílu jak železité víno.

V průjezdu vidím do hodinářského krámu, učedník, který zame-tá, stále mrká a má oči plné cukrkandlu, jistě má zanícené spojivky, jistě si každé ráno musí trhat víčka, aby trefil k umyvadlu. Dneska potkávám chodce v seriálech, jako by byli spojeni neviditelným lanem. Deset lidí se zafačovanou hlavou, pak zase tucet chodců s významně zvednutým obočím, jako by mi chtěli něco říct, sedm lidí s páskou přes oko...

Ale hlavně si všímám žen. Ta móda je k zbláznění, každá se dívá, jako by právě vstala z postele lásky. Copak to mají pod blůzičkou? Nějaké lešení nebo soustavu kostic, že ty prsy tak píchají člověka do očí. A potom ta chůze! Člověk velkoměsta musí mít šatník představ, aby pro narafičenou krásu nespáchal vraždu z vilnosti.

Tu chvíli se ke mně přidal člověk, který mi vykládal všechna svoje podivuhodná zaměstnání, jak obsluhoval první automat v Koruně, jak seděl uvnitř toho automatu a nejdřív se podíval, jestli ta vhozená koruna není falešná, a pak teprve dal chlebiček na misku a rukou otočil ten mechanismus, jak slyšel, kterak se lidé diví tomu vynálezu, zrovna tak, jako když seděl v pětimetrových hodinách na výstavě a v ruce držel kapesní hodinky a každou minutu postrčil ručičku. To mi vykládal a zůstal stát udiven ještě teďka tím svým osudem.

Povídám: „Kdo jste?“

„Praktický filozof,“ řekl.

„Tak mi laskavě vysvětlete Kantovu Kritiku praktického rozumu,“ povídám.

A stoupali jsme Štěpánskou ulicí a Praha hydraulickým lisem klesala níž a vlasy praktického filozofa se dotýkaly líhně hvězd. Pozval mě na pečené buřty a cestou mi na Rybníčku podal výklad. Udělal kříž nad svým poklopem a dal si takovou šupu do čela, až se rozechvěly zářivky a výstražné majáčky.

Povídám: „Tamhleta baba mívá dobrý buřty.“

Pak acetylenová lampa svítila na tu stařenu a Rembrandt vstával z mrtvých. Ruce bábiny spočívaly na jejím bříše, jako by ohmatávaly záda ztraceného syna. Jediný zub jí svítil z úst.

„To už je, pánové, půlnoc?“ optala se.

Praktický filozof zvedl prst k nebi a byl v té chvíli krásný jak rabi Löw, jak Vincentovo uříznuté ucho. Noc byla plná strusky, stříbrných kotoučků, šroubů a matic. Vzduch voněl šťavelanem amonným, kyselinou mléčnou, intimní toaletou žen, silicemi, rtěnkami. A štěpánské hodiny udeřily počátek půlnoci. Pak ze všech stran byly pražské hodiny. Pak ještě ty, které se opozdily. Praktický filozof s ohromnou chutí pojedl pečené vuřty, pak bez rozloučení odešel.

Přešla prostitutka, krásná a v bílých šatech, jak anděl, otočila se

a lusk jejích úst se rozpraskl a vysypal se bílý hrášek ve dvojstupu. Zatoužil jsem vyškrábat do jejího úsměvu několik barevných slov, domnívaje se, že si je ráno přečte v zrcadle, před kterým bude stát s kartáčkem na zuby.

Povídám stařeně: „Paní, neznala jste Františka Kafku?“

„Božíčku,“ řekla, „já jsem Kafková Františka. A můj tatínek byl koňskej řezník a jmenoval se František Kafka. Pak jsem znala jednoho vrchního v bydžovský nádražní restauraci, kterej se jmenoval taky Kafka,“ řekla a naklonila se a jedinej zub jí svítil v ústech jak vědmě, „ale pane, kdybyste chtěl něco extra, vy stejně neskončíte přirozenou smrtí, dejte se zpopelnit a odkažte mi ten váš popel a já budu vámi cítit svoje vidličky a nože, aby se s vámi něco parádního dělo, tak jako dar, tak jako neštěstí, tak jako láska... hehehehe.“

Řekla a vidličkou obracela syčící a prskající buřty.

„Já jsem taky kartářka,“ pokračovala, „pane, vás kdyby mráček neobestřel, krásný věci byste tvořil... ale jedeš, jedeš, už je tady zase!“ volala a ometala si sukni a odkopávala od nohou cosi.

„Co je?“ povídám.

„To nic,“ řekla, „to je Hedvička, dceruška polský hraběnky, která se utopila, její duch... víte? Pořád je se mnou a teďka mě tahá za zástěru, rozumíte?“

„Rozumím,“ povídám a vycouval jsem z okruhu acetylenové lampy.

Potom jsem se už vracel. U vchodu do Turandotu kdosi ukazuje portýrovi, že má peníze. U Šmelhauzů ze sklepa stoupá hudba a dva smějící se starci. Kožná ulička je plná necudných znamení a pohybů. Na kanále leží čerstvá růže, jako by vypadla z kytice. Pak usedám u jezírka na Staroměstském rynku a můj stín je zelený s fialovým lemováním. Kdosi nese veliký kaktus, jehož každé kolínko je převázáno červenou mašličkou. Jakási dáma, která vypadá, jako by vypadla z Ibsenova dramatu, kráčí do Pařížské, přes pyžama má oblečený kabát, jistě nemůže spát a jde se opřít

o zábradlí nad řekou. O kandelábr se teď opřel člověk, jako by poslouchal vážnou hudbu. Teď však zvrací, tekutina mu teče z úst, jako by mu vypadly kapesní hodinky na řetízku. Vidím osvětlené okno svého bytu, vydouvají se záclony, můj bytný chodí sem a tam a dělá znamení kříže. Jistě zase má na stole hrnec a o něj opřenu rozevřenou bibli. Z Dlouhé třídy vyšel strážník, jako by měl obě ruce až po loket ponořené do sádry.

Myslím, Poldinko, na tebe, jak jsi mi řekla:

„Tebe nenávidím nejmíň. V tvých slinách chutnám nekonečnou díru, kterou bagrovala láska, v tvých zubech hmatám zeď, po které stéká smutek. Miláčku, ty jsi měl k večeři salám, protože na rtech kousek masa mám, ale to nevadí, líbej mne znovu a znovu a znovu žvýkej moje maso kolem očních důlků, kolem jámy úst. A opakuj znovu, že ani Šalamoun v celé své slávě nebyl tak oděn, že ani ptactvo nebeské, ani květy polní nejsou tak krásné jako já. Řekni to znovu a znovu zapal mezi nohama mýma zápalnou obět' a rozdmýchej v mé pánvi žár. A až půjdeš ráno domů a uvidíš z okna viset ženské šaty, nic nedbej. To objímám vzpomínkou sladkou napojený dům. Prý lze vyhmatat v zábradlích ztracené jehlice slunce.“

To mi tenkrát řekla Poldinka, sestoupila k řece, kde město chodí po rukách. Divil jsem se tenkrát, proč obrácená auta jezdí v řece koly vzhůru, jako by sáňkovala po střechách, proč se chodci zdraví, jako by nabírali do klobouku vodu.

Poldinka mi řekla: „Člověče, kde jsi našel tu sílu nabízet ty šílený hračky, ty kartáčky a hřebeny, a přitom tak strašlivě snít?“

A já jsem tenkrát řekl:

„Poldinko, jediná ty jsi porozuměla slovům, kterými jsem zaplavil tvoje ústa, vlasy, vzduch tvých plic, slovíčky jako z večerníku. Poldinko, jediná ty jsi vždycky uhádla, kdy se stahuje knot v mých očích, a jediná ty taky pochopíš, co zůstane, až odejdu s tváří plechovou a hluchou, protože tak jako ty zrovna tak i já jsem se nikdy nechtěl radovat podle receptisu, nikdy jsem jako ty nechtěl nemít

právo na bolest a na žal... Ale Poldinko, ty zvrhlice zvrhlá a zvrá-
cená, proč vnášíš paniku do mého života, tak jako krápník, jako
netopýr?“

Vyskočil jsem z lavičky na Staroměstském rynku, přede mnou
stál rozkročený strážník s rukávy namočenými ve vápně. Nikdo
nešel, tak jsem se mu svěřil: „Tak ode dneška navždycky už ne-
mohu být zbaven touhy procházet se s aramejským profesorem
smíchu, víte? Ode dneška už nemohu být zbaven trhliny v mozku,
protože svoboden býti, radost. Tak tonu v samém štěstí, vdavkách,
radostech, u bratří Zinnerů odškrtávám beláčky, králíčky, upomín-
kové kapličky, andělské vlasy, vánoční sklo, hračky. Rozumíte?
Všichni jsme si bratří, l'art pour l'art bratří, krásní jak entartete
kunst, pravdiví jak slavík, zvrhlí jak růže. Opravdu, chápete? Bez
trhliny v mozku nelze žít. Nelze člověka odvšivit od svobody, bra-
tří. Rozumíte?“

Strážník řekl přísně:

„Nekřičte tak, proč tak křičíte? Pane Kafka! Ještě budete platit
rámusenku.“

divní lidé

Řetěz vyleštěný od dělnických rukou, článek za článkem se blyštěl ve slunečních mašlích a páskách, které pramenily ze žaluzií větracích věží cáglágru, ve kterém u stropu stál jeřáb, a v gondole toho jeřábu dřímala jeřábnice, měla nataženou bílou ruku a v lokti odbarvenou hlavu, a tu ruku a hlavu odťínal sluneční pruh.

Směnový mistr Podracký vstupoval do pásu za pásem, slunce pruhovalo jeho montérky, prošel třetí oddělení, čtvrté, vcházel do modrých tunelů příšeří, a zase do jasných, šikmých laťáků slunce, které ve zlatých tkalounech a pentlích pramenilo z pootevřených víček žaluzií, větracích věží cáglágru.

Teď kráčet podle tichých brusek, karborundových kotoučů visících na zaprášených řetězích.

U prohlížecího stolu seděli na lavicích brusiči, někteří leželi na šikmých prknech se zdviženým kolenem a paží založenou za hlavou jak hercoví kluci a filci.

„Tak jste vzkázali,“ řekl směnový mistr, „že nepojedete. Jak si to představujete?“

„To, co jste nám provedli, to odporuje soudružskému jednání,“ vykročil brusič Mlíkař, „to je to samý, jako když malí kluci napíšu na zeď: Franta je vůl, a utečou.“

„Tedy stávkujete?“ zvedl obočí mistr.

„Ne, pouze neděláme do té doby, než sem přijde ten, kdo zvýšení normy má s námi projednat předepsaným způsobem,“ řekl Mlíkař.

„Tak já sem pošlu důvěrníka,“ řekl mistr Podracký, vytáhl žlutý skládací metr, změřil prohlížecí stůl, pak ten metr složil a odcházel, pleskal žlutým metrem do rytmu chůze o stehno a odcházel a proti němu se blížil jeřáb, blondýna vjížděla do pásů větracích věží, jeřábnice tiskla páky a jeřáb současně jel dopředu a přesunoval kočku a lesklý řetěz klesal a postava jeřábnice i konstrukce jeřábu byla šikmo protínána a zebrována pásy slunce, které tekly

do cáglágru žaluziemi větracích věží. Pohybující se ženská busta neustále zdobená pohybuujícími se šerpami slunce. A jeřáb přejel nad hlavami brusičů.

Soudní rada přinesl z kantýny přednímu dělníkovi krvavou tlačenku. Pak se vrátil ke korytům, ve kterých se mořila ocel v kyselině solné. Omylem šlápl do tratoliště rozlité kyseliny a pak cítil, jak kyselina tiše pracuje. Slyšel, jak praskaly tkaničky. Opřel si botu o hranu koryta a viděl, jak se tkanina keprových kalhot třepí. Soudní rada se pak díval na šrotiště, kde palič válečného šrotu se nakláněl a trpělivě modrým plamenem se propaloval do útroh wertheimky, pokladny, a za ním, na šrotišti, vykládaly trestankyně vagony rezatých křížů z vesnických hřbitovů, vždy dvě a dvě vzaly takový železný kříž v nohách a hlavách, rozhoupaly to rzivé křesťanské znamení a obloukem je hodily rovnou do muldy. A potom nakládaly přepálené kusy tanků, železné zahrádky a ozdoby hrobek, bílé emailové vany podobné labutím, šicí stroje a spečené svazky klíčů, všechno ohořelé od fosforových zápalných pum, protože po náletech v téhle druhé světové válce hořela i země.

Soudní rada zvedl ruce, uchopil kabely pojízdného jeřábu a stiskl knoflík, ale jeřáb se hrnul na opačnou stranu.

„Zastavte to, zastavte, pane doktore, nebo se vbouráme do bouďy!“ křičel pomocník Vindy.

A soudní rada stiskl knoflík a zastavil. Teď nezbylo než stisknout ten druhý knoflík. Pak jeřáb popojížděl, rada kráčel po houpajících se prknech, jak kočí držel čtyřspřeží opratí a mizel se strojem a opět se objevoval ze zelenkavých par kyseliny solné.

„Tak, správně,“ radil Vindy, „teďka zastavíme!“

Soudní rada stiskl knoflík, náhodou ten pravý.

Na šrotišti trestankyně otevřely vagon, ze kterého vypadly ohořelé gramofony, ve kterých se třpytily modrounké slzy skla, protože po náletu fosforových pum hořela a vykapala i tovární okna.

„No jo,“ řekl Francouz, „ale co když přijde špatný matriál, kterej

se musí obrousit celej?“

„Je to samá rychlotavba,“ řekl brusič s křížovou jizvou pod okem, „posledně budili Danielku, hudba na pecích vyhrávala, protože se překonal rekord martinek, čtrnáct taveb za čtyřiaadvacet hodin. Ale jeden valcverák mi řekl, že by všechny ty zlepšovatele postavil před soud, protože ve valcverku se válcuje vocel z těch slavnějších čtrnácti taveb a polovička materiálu půjde nazpátek do pecí jako šrot.“

„Tady vůbec nepěkně,“ řekl Ampolino, „holky chodějí večer spát. A já, až skončím brigádu, pojedu domů. Doma holky nic nedělají a večer jsou samý zpívání a láska, no řekni, Francouz?“

„Jed' domů,“ řekl Francouz, „na nikoho nic nedej. To já jsem měl iluzi, že vlast na mě tady čeká... Musel jsem odtamtud pro protistátní politiku, ale kam půjdu teďka? Kluci, žít se tady dovedeme, ale žít, to ne. Ve světě se pořád dovedou lidi bavit. V Singapuru jsem viděl, jak v divadýlku připouštěli na černošku poníka. Nebo v Šanghaji? Tam jsem viděl zaživa vařit opičky, který bolestí zešilejí a šílenství jim ušlehá mozek. To je potom výborný předkrm. Nebo na Kubě? Tam než zabijou želvy, tak je nejdřív dají na hraní dětem, aby těm želvám vypíchalý oči... a potom ta polévka, něco efef. A u nás ve Francii? Na Canebiere v Marseilli, tam při stolovém zařízení pořád je na jevišťátku všelijaká produkce, i vy se můžete vyslíct donaha, vaše partnerka taky, dáte si škrabošky a potom na jevišťátku děláte na kanapi všecy pozice, který vás napadnou, a diváci při stolovém zařízení s vámi fandí..., ale už jde!“

Vindy se naklonil nad korytem, zmizel v tyrkysových parách. Bylo slyšet, jak železným košťátkem oškrabává klády ocelí, byl slyšet jeho hlas, „tak a teď, pane doktore, s jeřábem dolů, zapneme henky. A ten cundr už nám pouští.“

A soudní rada na junácké štěstí stiskl knoflík a náhodou ten pravý. Přístroj snášel háky do soplově zelených par, slyšel, jak ouška zazvonila o henky ocelového košíku, v kterém ležely cágle ocelí.

A pomocník Vindy se nakláněl, jen kalhoty byly z něho vidět.

„Dost!“ poručil.

A soudní rada jak pimprlový král se pustil kabelů a naklonil se do štiplavých par a z druhé strany navlékl ouška do henků. Ale nevydržel hlavu v korytě, prudce se zaklonil a s napřaženými rukama vyšel z par a všechny sliznice jej pálily a hořely, neviděl a slzel a cítil, jak kyselina mu vyštípává z nosu rýmu.

Ale pomocník Vindy, který už v mořině dávno přišel nejen o rýmu, ale i o čich, stiskl knoflík a jeřáb zvedal z tekutiny klády a kyselina solná crčela z cágli a ještě víc uvolňovala pronikavý zápach.

„Už to pouští,“ jásal pomocník.

Otočili se a dlouhým cáglárem narůstala postavička mrskaná zlatými pruty slunce, postava, která pořád jako by šla podle prudce osvětleného laťového plotu.

Potom si založila ruce v bok.

„Podívejte se, soudruzi,“ řekl důvěrník, „inperialisti nás obkličují a my nemůžeme čekat. My musíme ty jejich válečný chřtány zalejt mírovou ocelí...“

„Hele, Václave,“ řekl Mlíkař, „my jsme dnešní úvodník Rudého práva četli taky. Tady jde o jinou věc. Proč, než jste zvýšili normu, proč jste se nás nezeptali? Kde je forma?“

„No ju,“ srazil ramena důvěrník, „ale tomu, co děláte, se říká stávka!“

„No, a co kdyby? – Ústava nám dovoluje. Tedy podle ústavy stávkujeme. Neděláme do té doby, než sem přijde ten, kdo s námi má vyjednat zvýšenou normu.“

„Ale teďka je válka v Koreji,“ zaječel důvěrník, „už brzy padne pevnost Pusan. Naposledy: Rozjedete pendlovky?“

„Nerozjedeme.“

„Tak to musím hlásit závodnímu,“ obrátil se důvěrník a odcházel, žaluzie větracích věží hnala na jeho záda pruhovaný dres jak